

Regelrådets uttalelse

Om: **Høring om forskrift til sikkerhetsloven kapittel 10 om eierskapskontroll og overtredelsesgebyr**

Ansvarlig: **Justis- og beredskapsdepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref.:
25/1273

Vår ref.:
2025/51

Vår saksbehandler:
Stian Hervik Frantzen

Dato:
11.04.2025

Uttalelse

Om: **Høring om forskrift til sikkerhetsloven kapittel 10 om eierskapskontroll og overtredelsesgebyr**

Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Regelrådet har vurdert Justis- og beredskapsdepartementets forslag om forskrift til sikkerhetsloven og endret forskrift til virksomhets sikkerhetsforskriften. Vi mener at forslaget er tilstrekkelig utredet, gitt forslagets omfang.

Problemet som skal løses og målet som skal nås kommer tydelig frem. Departementet har vist til tidligere utredninger på en oversiktlig måte, hvor problem og mål blir grundig beskrevet. Departementet er tydelige på at de har valgt en detaljert forskrift for å gi mest mulig forutberegnelighet for berørte aktører. Regelrådet mener det er positivt at departementet har sett til andre land når forslaget er utredet og lagt vekt på å sikre at norsk næringsliv ikke opplever negative konkurranseeffekter.

Forslaget introduserer nye rapporteringskrav for næringslivet, men muligheten for å bruke eksisterende data og registre er ikke utredet. Til slutt anbefaler Regelrådet at sikkerhetsloven med forskrifter bør evalueres etter noe tid for å sikre at målene med forslagene nås og at unødvendige byrder for næringslivet unngås.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Gry Agnete Alsos
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Endringene i sikkerhetsloven kapittel 10 ble vedtatt av Stortinget 20. juni 2023. For at endringene kan tre i kraft, må bestemmelsene presiseres i forskrift. Den foreslåtte forskriften inneholder en presisering av hva som skal inngå i en melding om erverv etter § 10-1, hva som er å anse som «betydelig innflytelse» i § 10-1 bokstav b, og hva som ligger i informasjonsdelingsforbudet i § 10-4. I tillegg foreslås bestemmelser som setter en øvre ramme på overtredelsesgebyr etter sikkerhetsloven § 11-3.

Videre foreslås det oppdateringer i virksomhetsikkerhetsforskriften som følge av endringene i sikkerhetsloven § 7-1 første ledd og § 7-2 første og andre ledd. Det foreslås oppdatert ordlyd i virksomhetsikkerhetsforskriften § 56 slik at skadepotensialet for nasjonale sikkerhetsinteresser vektlegges ved klassifisering av skjermingsverdig objekt eller infrastruktur. Videre foreslås det at ordlyden i virksomhetsikkerhetsforskriften § 57 oppdateres slik at skadepotensialet for nasjonale sikkerhetsinteresser inngår i skadevurderingen.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Eierskapskontrollen i sikkerhetsloven er et inngrep i den frie etableringsretten og i retten til frikapitalbevegelse. Regelrådet mener derfor denne reguleringen er prinsipielt viktig for næringslivet. Eierskapskontrollen etter sikkerhetsloven kan svekke tilgangen til utenlandsk kapital og kompetanse. Dette vil trolig begrense seg til visse typer virksomheter og bransjer, og relativt få virksomheter totalt sett. Det kan imidlertid ikke utelukkes at forslaget kan få konsekvenser både for enkeltvirksomheter og for næringslivet samlet sett, da Norge er en liten, åpen økonomi.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Problemet og målet med forslaget er tilstrekkelig utredet. Problemet som skal løses og målet vi ønsker å oppnå er beskrevet i forbindelse med utredningen av loven, gjennom Prop. 95 L (2022-2023) og i NOU 2023:28 Investeringskontroll.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Det er positivt at departementet gjennomgående har vist til reguleringen på dette området i andre land. Regelrådet mener at dette styrker utredningen både med hensyn til å identifisere alternative løsninger, men også for å kunne vurdere konkurransevirkningen av forslagene.

Det er vist til tidligere utredninger hvor det er gjort vurderinger av hvordan sikkerhetsloven skal innrettes for å fungere optimalt. Regelrådet savner at departementet i høringsnotatet konkret viser til hvor det er gjort slike vurderinger i de tidligere utredningene. Konkrete henvisninger til vurderinger av alternative tiltak ville styrket beslutningsgrunnlaget, og gjort det enklere for høringsinstansene å vurdere departementets anbefaling av tiltak.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Beskrivelsen av berørt næringsliv kan utdypes ytterligere, for eksempel ved å presisere hvilke bransjer som typisk vil berøres og om det er små eller store virksomheter. Samtidig forstår Regelrådet at sikkerhetshensyn kan begrense omfanget av slik informasjon.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Regelrådet mener at utredningen av virkninger er tilstrekkelig utredet. Departementet kommenterer at forslaget vil gi økte administrative kostnader og at konkurranseforhold kan påvirkes. Regelrådet mener at departementet burde gitt et anslag på hvor mange virksomheter som er underlagt sikkerhetsloven, hvor lang tid virksomhetene bruker på å skaffe informasjonen som skal meldes inn og hvor hyppig blir det må gjøres. På denne måten kunne vi fått et anslag over totale kostnader for næringslivet og antatt kostnad for den enkelte virksomhet.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Departementet skriver at de erkjenner at enkelte bestemmelser reiser spørsmål av mer praktisk art, hvor lov og forskrift må kombineres med veiledningsmateriale fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Behovet for forutsigbarhet og veiledningen er drøftet i tidligere utredning som det er vist til i høringsnotatet. Regelrådet anser derfor forutsetningene for en vellykket gjennomføring som tilstrekkelig.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Departementet har i tidligere utredninger antydnet at de økonomiske konsekvensene for en virksomhet som underlegges sikkerhetslovens kapittel 10 kan være større for små og mellomstore virksomheter enn for store bedrifter. Som nevnt under punkt 3.3 er berørt næringsliv i liten grad beskrevet, og derfor kjenner vi heller ikke til om det er små virksomheter som berøres av forslaget. Departementet kunne gitt en overordnet vurdering av om det kan tenkes at også små virksomheter kan bli berørt av forslaget og hvordan departementet kan nå disse med relevant informasjon.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Høringsnotatet inneholder ingen informasjon om at berørt næringsliv har vært involvert i utredningen. Dialog med berørt næringsliv er viktig for å sikre at beslutningene baseres på praktisk innsikt og realistiske vurderinger av utfordringene aktørene står overfor.

4.3 Rapporteringsbyrder

Forslaget medfører betydelige rapporteringsbyrder for næringslivet, særlig knyttet til meldeplikten ved eierskapsendringer. Virksomheter må samle inn omfattende informasjon om eierstruktur, finansiering, reelle eiere og relasjoner til utenlandske aktører, noe som krever både tid og ressurser. Dette gjelder også i tilfeller der eierskapet overtas av norske aktører, og hvor opplysningene i stor grad allerede finnes i eksisterende registre. Det innebærer at det kan påløpe rapporteringsplikt også ved uproblematiske eierskifter uten tilknytning til utenlandske interesser. Departementet begrunner rapporteringsbyrdene med at informasjon om eierstrukturer er komplisert, og at eierskap kan endres relativt ofte. Regelrådet savner allikevel en diskusjon rundt gjenbruk av data for å unngå dobbeltrapportering.

4.4 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Regelrådet mener at sikkerhetsloven med forskrifter bør evalueres etter noe tid for å sikre at målene med forslagene nås og at unødvendige byrder for næringslivet unngås.

Følgende rådsmedlemmer deltok i behandlingen av denne saken: Gry Agnete Alsos, Just Hjalmar Johansen, Malin Arve, Christine Lundberg Larsen, Bjørn Sjørgård og Finn Arnesen.